

UCHWAŁA NR XXIII/208/2012

RADY GMINY JASIENICA ROSIELNA

z dnia 27 grudnia 2012 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
Jasienica Rosielna na lata 2013 - 2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

- § 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jasienica Rosielna na lata 2013 -2015, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jasienica Rosielna.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/208/2012
Rady Gminy Jasienica Rosielna
z dnia 27 grudnia 2012 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE JASIENICA ROSIELNA
NA LATA 2013 – 2015

I. WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, a jednocześnie najstarszą i najbardziej rozpowszechnioną formą życia społecznego. Prawidłowo funkcjonująca rodzina stwarza swoim dzieciom odpowiednie warunki do rozwoju i wychowania, kształtuje ich osobowość, a przede wszystkim zapewnia im poczucie bezpieczeństwa. Dlatego bardzo ważne jest zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. W myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”, wsparcie to ma polegać w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

W przypadku pojawienia się jakichkolwiek nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny, dziecko powinno być w szczególności sposobem chronione. Dlatego też jednym z głównych założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest przekonanie, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Podejmując jakiegokolwiek działania na rzecz dziecka i rodziny należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną - do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;

- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Warto mieć na względzie również to, że wszelkie działania podejmowane na rzecz rodziny, która jest nieodłącznym elementem każdej społeczności, mają przełożenie na funkcjonowanie całej wspólnoty, przyczyniając się do rozwoju i wzmocnienia więzi pomiędzy jej członkami. Dlatego bardzo ważne jest inwestowanie w rodzinę i stworzenie jej odpowiednich warunków, które umożliwiłyby prawidłowe wypełnianie przez nią podstawowych funkcji. Niezależnie od przemian, jakim rodzina uległa w procesie rozwoju społecznego, jej funkcja wychowawcza zawsze uważana była za elementarną. Rodzina jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, wprowadzającym młode pokolenie w krąg szerszych kontaktów społecznych, jest swoistego rodzaju pomostem między jednostką i szeroką społecznością. Ciągłe przeobrażenia dokonujące się w naszym społeczeństwie obejmują także rodzinę. Wpływają na zmiany zachodzące w obrębie samej rodziny oraz kształtują nasze oczekiwania, wyobrażenia o życiu rodziny, o jej kształcie. Rodzina pozostaje dla ogromnej większości dzieci i dorosłych podstawowym zespołem wspólnoty życia. Prawidłowo ukształtowana rodzina ma szereg walorów wychowawczych, nie do zastąpienia przez inne środowiska wychowawcze.

Celem działania **Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasienicy Rosielnej**, zwanego dalej „Ośrodkiem”, jest wspieranie osób i rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Jasienica Rosielna w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodek stara się uzyskać ten efekt poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia tych osób i rodzin, ich integrację ze społeczeństwem oraz zapewnienie doraźnej pomocy finansowej, rzeczowej, pomocy w formie usług i pracy socjalnej.

W związku z powyższym opracowano **3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jasienica Rosielna na lata 2013 - 2015**, zwany dalej „Programem”.

II. PROBLEMY RODZIN DYSFUNKCYJNYCH W GMINIE JASIENICA ROSIELNA

Ośrodek od wielu lat prowadzi działalność na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Zadania ujęte w Programie zmierzają w kierunku wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Do największych zagrożeń dla rodziny w Gminie Jasienica Rosielna należy zaliczyć:

- **bezrobocie**, które w konsekwencji powoduje obniżanie poziomu życia rodzin;
- **ubóstwo**, które powoduje trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych wszystkich członków rodziny, a zwłaszcza dzieci;
- **bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego**,
- **niepełnosprawność** w rodzinie;
- **alkoholizm i przemoc w rodzinie**, które prowadzą do naruszeń norm moralnych i prawnych, powodując częste konflikty pomiędzy członkami rodziny, problemy ze zdrowiem, osłabienie więzi rodzinnych, a nawet zanik komunikacji w rodzinie;
- **długotrwałą lub ciężką chorobę**;
- **samotne wychowywanie dzieci**.

Ośrodek pomaga rodzinom i osobom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, zarówno poprzez pomoc finansową, jak i poprzez pomoc w postaci pracy socjalnej. W 2011 r. świadczeniami z pomocy społecznej objęto ogółem 471 rodzin, z których większość korzystała z tej pomocy więcej niż jeden raz. Ponadto udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej realizowanej przez pracowników socjalnych ogółem w 42 rodzinach, z czego 3 rodziny były objęte pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej. W 2012 r. - do chwili uchwalenia Programu, świadczeniami z pomocy społecznej objęto 462 rodziny, wsparcia w formie pracy socjalnej udzielono 43 rodzinom.

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, można przydzielić tej rodzinie asystenta rodziny lub objąć pomocą rodziny wspierającej. Możliwe będzie także wsparcie rodziny poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Szczegółowe zadania asystenta rodziny, rodziny wspierającej oraz placówki wsparcia dziennego określa powołana ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 32 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Organizuje ją powiat w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej. Obowiązkiem

gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, w myśl cyt. ustawy jest współfinansowanie pobytu tego dziecka we wskazanych wyżej formach pieczy zastępczej.

III. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Program realizowany jest przede wszystkim w oparciu o:

- **ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r.** o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),
- **ustawę z dnia 12 marca 2004 r.** o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

Istotne znaczenie w zakresie wspierania rodziny mają również:

- **ustawa z dnia 29 lipca 2005 r.** o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- **ustawa z dnia 28 listopada 2003 r.** o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
- **ustawa z dnia 7 września 2007 r.** o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r., Nr 1, poz. 7 z późn. zm.),
- **ustawa z dnia 26 października 1982 r.** o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356).

IV. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Realizatorzy Programu:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy Rosielnej,
- Gmina Jasienica Rosielna.

2. Czas realizacji Programu:

Program został opracowany na lata 2013-2015.

3. Adresaci Programu:

Program skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

4. Cele Programu:

CEL GŁÓWNY PROGRAMU: Wypracowanie skutecznego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Cele szczegółowe	Działania zmierzające do realizacji celów
I. Analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie.	<ol style="list-style-type: none">1. Wizyta pracownika socjalnego w środowisku, przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w rodzinie przeżywającej trudności.2. Zbadanie relacji panujących w rodzinie.3. Diagnoza problemów występujących w rodzinie oraz przyczyn ich występowania.4. Określenie potencjału rodziny.5. Współpraca ze specjalistami w zakresie analizy przyczyn kryzysów rodzinnych.
II. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz podniesienie świadomości w zakresie jej planowania.	<ol style="list-style-type: none">1. Propagowanie „właściwego” modelu rodziny, edukacja rodzin w zakresie prawidłowego wypełniania obowiązków domowych.2. Organizowanie spotkań dla rodzin przeżywających kryzys w celu wymiany doświadczeń („grupy wsparcia”, „grupy samopomocowe”).3. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
III. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny.	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności poprzez przydzielenie jej asystenta rodziny.2. Organizowanie przez asystenta rodziny pracy z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu przez nią wskazanym, polegającej na:<ul style="list-style-type: none">• opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;• opracowaniu, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;• udzieleniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;• udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi;• wspieraniu aktywności społecznej rodzin;• motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;• udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;• motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;• udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez

	<p>udział w zajęciach psychoedukacyjnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin; • prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci; • prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną; • dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny; • monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną; • sporządzaniu, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach; • współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. <p>3. Pomoc rodzinie w dostępie do poradnictwa specjalistycznego (m.in. prawnego, psychologicznego, pedagogicznego).</p> <p>4. Wzrost świadomości potrzeb własnych rodziny oraz potrzeb dzieci.</p> <p>5. Objęcie rodziny dysfunkcyjnej pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga tej rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.</p> <p>6. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, aktywnego słuchania oraz okazywania emocji i uczuć wobec dzieci.</p>
<p>IV. Organizacja pomocy w integracji rodziny przeżywającej kryzys.</p>	<p>1. Analiza przyczyn konfliktów w rodzinie.</p> <p>2. Zapewnienie członkom rodziny dostępu do zróżnicowanych form pomocy, m.in. do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poradnictwa specjalistycznego (np. prawnego, psychologicznego), • terapii rodzinnych, • mediacji. <p>3. Praca socjalna z rodziną polegająca na wzmocnieniu więzi i relacji pomiędzy skłóconymi członkami rodziny.</p>
<p>V. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.</p>	<p>1. Promocja tzw. zdrowego stylu życia.</p> <p>2. Zachęcanie i wspieranie członków rodzin dysfunkcyjnych w podejmowaniu przez nich działań zmierzających do ograniczenia lub pozbywania się ich dysfunkcji, takich jak: nadużywanie alkoholu bądź stosowania przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz poszukiwania pracy zarobkowej.</p> <p>4. Objęcie opieką i wychowaniem dzieci z rodzin przeżywających trudności poprzez organizację zajęć w placówkach wsparcia dziennego.</p> <p>5. Organizowanie spotkań dla rodzin dysfunkcyjnych mających na celu rozwijanie umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.</p>

<p>VI. Dążenie do reintegracji rodziny.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań zmierzających do odbudowania relacji z dziećmi objętymi zastępczymi formami opieki, pomoc w nawiązaniu i umocnieniu kontaktów. 2. Wzbudzanie i zwiększanie wśród rodziców poczucia odpowiedzialności za życie dziecka nie będącego pod ich bezpośrednią opieką. 3. Przekonanie rodziny o potrzebie zmiany i opracowania planu pracy z rodziną oraz udziale w Programie, w celu odbudowania utraconych więzi emocjonalnych z dziećmi przebywającymi w innych formach rodzinnej pieczy zastępczej i ich powrotu do rodziny naturalnej. 4. Współpraca z instytucjami oraz wszelkiego rodzaju organizacjami i podmiotami w celu poprawy wizerunku rodziny dysfunkcyjnej w środowisku lokalnym oraz jej sytuacji materialnej, zdrowotnej oraz socjalnej.
--	--

5. Niezależnie od działań przyjętych w tym Programie Gmina realizuje także wszystkie zadania przewidziane dla niej w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a zwłaszcza w art. 176.

6. Zakładane rezultaty realizacji Programu:

- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodzin,
- wzrost umiejętności opiekuńczo - wychowawczych w rodzinach,
- zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi Program.

7. Źródła finansowania:

Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków własnych budżetu Gminy Jasienica Rosielna, a także ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

8. Partnerzy Programu:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jasienicy Rosielnej,
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Jasienica Rosielna,
- Placówki szkolne funkcjonujące na terenie Gminy Jasienica Rosielna,
- Komenda Powiatowa Policji w Brzozowie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Jasienicy Rosielnej,
- Stowarzyszenia działające na terenie Gminy Jasienica Rosielna,

- Placówki służby zdrowia na terenie Gminy Jasienica Rosielna.

9. Monitoring i sprawozdawczość:

1. W okresie obowiązywania, Program jest analizowany w procesie monitoringu. Jego istotą jest śledzenie i analizowanie faktycznego rozwoju. Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w Programie.
2. Monitoring Programu odbywać się będzie poprzez aktualizację Programu stosownie do stwierdzonych potrzeb, w oparciu o coroczną analizę realizacji założeń Programu.
3. Ośrodek sporządza sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny.
4. Wójt Gminy Jasienica Rosielna składa Radzie Gminy Jasienica Rosielna, w terminie do 31 marca każdego roku, sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań, zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.